

Danmarks natur

– er den kanon?

Anmeldt af seniorrådgiver Peter Wiberg-Larsen, Bioscience, Aarhus Universitet. PWL@dmu.dk

■ Hvor Danmarks kulturkanon er en top 10 liste over bedste musik, kunst og arkitektur, er Miljøministeriets naturkanon tænkt helt anderledes. Det ansvarlige udvalg har nemlig fokuseret på naturhistoriske emner, som enhver dansker mindst bør kende: almindelige, talrige, let genkendelige arter af planter, dyr, og sten, samt typiske naturtyper, landskaber og himmellegemer. Listen rummer i alt 216 emner. Det er prisværdigt, at Eigil Holm egenhændigt – og på eget forlag – i tre bøger beskriver samtlige listens mindst talt alsidige emner. De to første er udkommet: (1) Dyr (og naturtyper) og (2) astronomi, vej, sten, landskaber, uddøde dyr og planter. Eigil Holm er en garvet underviser og formidler med 50 års erfaring i de emner, han behandler. Efter eget udsagn er hans målgruppe børn og unge – og videbegærlige voksne. Eigil Holm har således påtaget sig en vanskelig opgave.

Er det så lykkedes ham at løse opgaven? Er historierne gode og fængende? Og bliver man klogere?

En blandet læseoplevelse

Fagligt er historierne i orden. Forfatteren har helt klart gjort sit forarbejde. Der er få åbenlyse fejl, men de er der, hvis man går i detaljer (f.eks. parer vårfluen sig ikke i luften). Sproget er ret ligefremt. Ofte med meget korte sætninger, men der er også lange passager uden ophold. Og der er stedvis ufatteligt mange tal. Sproget virker undertiden noget gammeldags og belærende, fjernt fra det, som unge i vore dage er vant til. Spørgsmålet er, om det virker fængende, som det har været hensigten. På anmel-

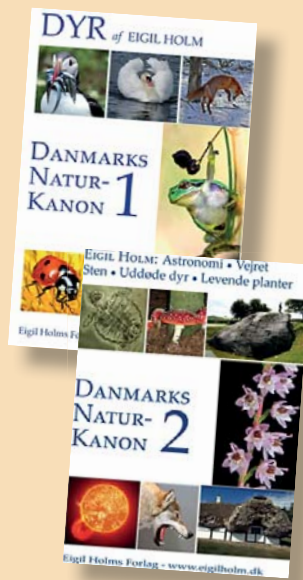
deren virkede sproget sløvende i bind 1 efter de første ca. 20 dyr. Men det er nok ikke hensigten, at bogen skal læses i én køre. Bøgerne fungerer sikkert bedst, hvis man bruger dem til opslag. Nogle historier er også langtrukne, hvor pointerne udpensles (f.eks. havørnen). Andre gange er de til gengæld så komprimerede, at læseren efterlades med adskillige ubesvarede spørgsmål ("vejret"). Og f.eks. er omtalen af naturtyperne urimelig kort. Naturtyperne er jo vigtige for arterne.

Historierne fokuserer ofte på problemer (kronhjorten gør stor skade i mark og skov) eller på udnyttelse af arterne (erhvervs- eller lystfiskeri). Det er naturligvis oplagt, fordi det gør det nemmere for målgruppen at forholde sig til især dyrene. Men det bliver også noget ensidigt. For kronhjorten savner anmelderen omtale af dens rolle som "landskabsplejer". Der er jo andre landskabsplejere end landmænd og jægere.

Kan løfte det faglige niveau i folkeskolen

Bøgernes mange illustrationer – fine fotos og illustrationer – gør dem indbydende. Selv de valgte gamle illustrationer er af høj kvalitet; de kan vanskeligt gøres bedre i dag. Til gengæld har forfatteren selv lavet en række ret naive tegninger (f.eks. af vårfluer). Det er synd og skæmmer. Men måske er det gjort bevidst for målgruppens skyld, som jo er børn og unge?

De enkelte historier er tydeligvis tænkt som appetitvækkere. Og hvis appetitten først er vakt, er der masser af hjælp at hente til at søge mere viden. Det er en stor styrke, at der henvises til en række hjemmesider, hvor der kan findes tekst, fotos, videoer

og lydoptagelser. Der reklameres også for andre bøger, tidsskrifter og foreninger. Og der er tips om udstyr til brug for studier af naturen. Det er alt sammen glimrende. De naturhistoriske foreninger savner i den grad tilgang af unge.

Trykfejl kan ikke undgås. Heller ikke i denne bog. Men især i bind 1 er der for mange.

Er det så lykkedes med de to bøger at øge muligheden for at fremme kendskab til den danske natur hos først og fremmest den nye generation, sådan som det er meningen? Stort set ja, hvis de "gode" historier ellers appellerer til børn og unge. Men det kræver, at de får bøgerne i hånden og får læst i dem. Og her er det forældrenes ansvar, at det sker. Og skolens. Folkeskolens lærere får her et katalog med historier, som kan krydre undervisningen. Det kan kun løfte det faglige niveau.

Eigil Holm. *Danmarks Naturkanon 1. Dyr.* Eigil Holms Forlag 2011. 144 sider, 185,- kr.

Eigil Holm. *Danmarks Naturkanon 2. Astronomi, Vejret, Sten, Uddøde dyr, Levende planter.* Eigil Holms Forlag 2011. 147 sider, 185,- kr. ■

Havets planter

Hvordan ser planterne i havet ud? Hvorfor vokser der ikke træer på havbunden? Hvor farlige er giftige alger? Og har mennesket brug for tang – ud over som sushi-indpakning? Disse og mange andre spørgsmål bliver besvaret i denne nye bog, som er skrevet af forskere inden for området og henvendt til et bredt publikum.

Peter Bondo Christensen & Signe Høgs-lund (red.): *Havets Planter - på oplevelse i en ukendt verden.* Aarhus universitetsforlag 2011. 188 s, 249,95 kr.

Matematikfilosofi

En bog der handler om matematikens mange forskellige betydninger for mennesket og deres relationer. Bogen tager udgangspunkt i spørgsmålene: Hvor er matematikken? Hvor sikker er matematikken? Hvor social er matematikken? Hvor god er matematikken? Svarene fører læseren gennem en lang række temaer fra klassiske opfattelser af matematik til matematik og etik.

Ole Ravn og Ole Skovmose: *Matematikfilosofi.* Systime 2011. 272 sider, 312,50 kr.

Leonardo Da Vinci

– videnskabsmand og tænker

Leonardo Da Vinci banede vejen for en empirisk og systematisk tilgang til iagttagelsen af naturen – det, vi i dag kender og omtaler som "den videnskabelige metode". Dermed fremstår Leonardo Da Vinci som den moderne videnskabs fader, mener fysikeren og systemteoretikeren Fritjof Capra, som i denne bog giver et portræt af den store kunstner og tænker.

Fritjof Capra: *Leonardo Da Vinci – videnskabsmand og tænker.* Oversat af Claus Bratt Østergaard. Informationsforlag 2011. 326 sider, 299,- kr.